

Zondag 30 november – 1^e advent Weest waakzaam

Voelt u ook al de kerstsfeer ontstaan? De adventssterren verschijnen weer in de ramen, kerstkransen aan de deuren. En vandaag brandt de eerste kaars en de komende drie zondagen steken we er elke zondag eentje meer aan. Het geeft ons een gevoel van kerstmis, maar ondertussen weten we dat het nog niet zo ver is.

Al is het alleen maar omdat we eerst nog het Sinterklaasfeest zullen vieren.

Maar als we dan de lezingen van vandaag op ons in laten werken, dan voelen we alles behalve een Kerstsfeer. We worden met schrikwekkende gebeurtenissen

geconfronteerd zoals de zon die verduistert en de maan die haar glans verliest. En Jesaja bidt tot God dat Hij als een vuur mag komen dat dorre twijgen verbrandt.

Waar is nu dat hoopvolle van de advent? Waar is het vertrouwen te vinden in deze lezingen? Is er naast al dat angstige ook wel iets hoopvol?

In de tijd dat dit evangelie geschreven is, was er veel onrust onder de christenen. Door alle vervolgingen was de kans groot dat je een martelaarsdood stierf. Het beheerste de levens van de christenen. En een steun daarin was, om al deze verschrikkingen te vertellen in verhalen met grootse gebeurtenissen, die tot een einde kwamen door het beeld van de machtige Christus die wederkomt en een einde maakt aan al het kwaad.

Vier uitspraken kunnen we in dit evangelie vinden over die wederkomst: we horen over de komst van de Mensenzoon, de gelijkenis van de vijgenboom, de nabijheid van de eindtijd en de gelijkenis van de

knechten die op hun Heer wachten.

Het is een boodschap aan de christenen van die tijd. De verschrikkingen kunnen niet eeuwig aanhouden. Dit einde is het begin van een totale bevrijding. ‘Kijk maar naar de vijgenboom’, zegt de evangelist. Wanneer de takjes zwellen en de bladeren tevoorschijn komen, dan weet je dat de zomer in aantocht is. Als je al die verschrikkingen dus ziet, dan mag je de Mensenzoon verwachten.

En de boodschap van die tijd geldt die ook nu?. Ook nu bevinden we ons in rumoerige tijden. Het gaat nog steeds slecht met de economie. Overal zien we oorlogen en opstanden. We zien vervolgingen. Christenen, maar ook Joden en Moslims worden vermoord om de idee van een betere wereld.

Dan komt te midden van al die ellende zo’n boodschap van waakzaamheid ten minste vreemd op ons over.

Hoe kunnen we die waakzaamheid dan begrijpen? Hoe kunnen we waakzaam zijn?

Velen vragen zich af of we de komst van de Mensenzoon hebben gemist, of betwijfelen dat Hij ooit zal komen. Het is een verleidelijke gedachte. We kunnen niet voorspellen wanneer die dag zal komen. Zowel de engelen als de Zoon weten niet wanneer die dag zal zijn en dat is moeilijk te begrijpen voor mensen die alles willen kunnen plannen!

Uren turen we op buienradar. We plannen onze wandelingen tussen de buien door, want je kunt precies zien waar en wanneer de buien vallen.

Konden we zo ook maar zien dat deze dingen staan te gebeuren.

We kunnen:opmerkzaam zijn, waakzaam.

Vaak roepen de evangeliën ons op waakzaam te zijn. Het is belangrijker dan precies te weten wanneer en waar. Het moet een levenshouding zijn.

De gelijkenis van de vijgenboom leert ons niet blind te zijn voor alle signalen die we krijgen in dit leven.

Het is vergelijkbaar met de boodschap die Jezus aan zijn neef Johannes de Doper stuurde, toen Johannes liet vragen of het Jezus was die de mensen verwachtten, of dat ze op een ander moesten wachten. Jezus zei hem dat hij niet blind moest zijn voor de tekenen. 'Blinden zien weer en kreupelen lopen, melaatsen worden rein en doven horen, doden staan op en aan armen wordt de goede boodschap verkondigd.'

Let op de tekenen.

Zoals: de ene advents kaars die nu brandt. Het roept al een beetje de kerstsfeer op.

Maar helemaal niet in de kerstsfeer zijn de lezingen van deze zondag. Deze sluiten eerder nog aan bij de laatste zondagen van het kerkelijk jaar, bij de verhalen over de voleinding.

Jesaja bidt dat God zal neerdalen uit de hemel als een vuur, dat tegelijk verbrandt en reinigt.

De weg van advent begint vandaag met een oerschreeuw, een oerschreeuw tot God. Scheur toch de wolken weg en kom! Breek door de blinde muur en kom...

Het is de schreeuw van mensen in wanhoop, van wie ontredderd zijn, hun hemel zit dicht, hun zicht op het

leven, op de Levende, is weg. Er is geen ervaring meer van vertrouwen, geen houvast meer voelen waar je dat eerst dacht te hebben gevonden, geen ervaring meer van wie God is of zou kunnen zijn.

Er is die ervaring van leegte, van verloren raken, van vertwijfeld en eenzaam van de ene dag, de volgende dag in glijden. Alles lijkt je te ontglippen.

Net als de natuur kent het geloven van mensen zijn seizoenen en getijden. Soms zie je vergezichten, en weet je dat niets je van je vertrouwen, van die vaste grond onder je voeten, kan scheiden, maar soms zie je weinig, merk je daar niets van.

Wordt het donker om je heen, lijkt het uitzichtloos en hopeloos. Iedereen heeft het, denk ik, bij tijden: dat je je voelt wegglijden, weinig hebt om naar uit te zien, weinig durft te verwachten.

Met de lezingen van vandaag worden we die diepte in getrokken. Donkere lezingen zijn het. De woorden van Marcus maar ook van Jesaja klinken ernstig en zwaar. Woorden van schuld, wangedrag, ongerechtigheid, toorn van God, ze vallen herhaaldelijk. En dat horen we niet zo graag.

In zijn gebed, want dat is het gedeelte van Jesaja eigenlijk, een gebed vol klacht en aanklacht. In zijn gebed erkent hij, hoe mensen er toe in staat zijn van hun eigen leven, van de wereld, zo'n potje te maken, dat de hemel ervan dichttrekt. Hij vertelt, wat hij om zich heen zag...en wat wij nu nog om ons heen zien en ook in ons zelf wel kunnen aantreffen: dat we soms zo kunnen verharderen.

En juist dan, alsof dat alles nog niet erg genoeg is, verbergt God zijn gelaat voor ons.

Op het eerste gehoor: Vermoeiende teksten. Irritant, misschien wel. Marcus: Een donderpreek. Angst en beven, almacht en onmacht, verschrikkingen. En dan we moeten waakzaam zijn en we moeten al zoveel.

‘Gods Rijk staat om de hoek, weest daar klaar voor,’ zei Jezus. Voor ons, mensen, is die gedachte niet altijd even welkom.

Menselijk en vanuit onze wereld gezien is de tijd nooit rijp, of het nu ’s avonds is, om middernacht of bij het hanengekraai van de morgenstond.

En misschien kunnen we deze woorden beter vanuit een andere invalshoek benaderen. Gaat het vooral om -verwachten als levenshouding.

Dat zou wel eens belangrijker kunnen zijn dan een uitspraak over tijden en plaatsen.

Over die houding gaat het met name in het evangelie van vandaag. Er staat steeds weer: weest waakzaam. Onze eerste reactie als wij dat horen is dan toch misschien wel een lichte irritatie.

Is ons leven nog niet rusteloos genoeg?

En hier ligt een misverstand op de loer.

De waakzaamheid waar Jezus toe oproept, is iets heel anders dan de rusteloze bedrijvigheid van ons leven. Het is eigenlijk precies het tegenovergestelde.

Steeds maar bezig zijn, heeft vaak tot doel om een echt ontwaken te voorkomen. Altijd maar bezig zijn is iets anders dan waakzaam zijn. Het kan een vlucht zijn voor een beangstigende werkelijkheid. Er is geen openheid voor die ander wereld/Gods rijk.

Jezus’ beschrijving van de voleinding is steeds aan de

ene kant hoopvol, aan de andere kant bedreigend.

We klampen ons vast aan veiligheid en zekerheden. Een profeet als Jesaja schuwt het niet om zijn hoorders te schokken. Hij vraagt zich af: wat is er in onze werkelijkheid gebeurd met onze gerechtigheid?

En dan zegt hij tegen zijn joodse volksgenoten, die vaak zo bezig zijn met reinheid: ‘onze gerechtigheid is als het kleding van een menstruerende vrouw’ . Nogal schokkend deze vertaling . Eigenlijk gaat het over een opgevouwen lap, een soort maandverband. De vertalers van de vertaling 1951 moeten gedacht hebben: dat kun je in de kerk toch niet zeggen. Ze hebben het wat netter gemaakt: ‘een bezoedeld kleding’ . Maar Jesaja laat zijn hoorders bewust griezelen. Niet om de grenzen van het betamelijke op te zoeken, maar om de mensen wakker te schudden: wat zijn we nou voor leven aan het leven? Wat stelt onze gerechtigheid voor? Maar uiteindelijk is Jesaja’s boodschap opbouwend. Hij wil een nieuw begin. Dat gerechtigheid weer zal bloeien.

Als het hout zacht wordt. Als we ontdooien. Als we ontwaken en licht van donker durven te onderscheiden. Als we niet hard blijven, in onze schil blijven steken. Als de takken uitlopen, zacht worden. Dat betekent: de wereld kan veranderen. Maar het kan pas zomer worden, als we echt wakker worden, als we vrede en liefde in onszelf en de wereld de boventoon geven.

Waakzaam zijn betekent: wakker worden. Wakker worden doet vaak pijn aan de ogen. Er worden zoveel dingen zichtbaar die we liever niet zou willen zien.

Maar het hout kan zacht worden. Zo krijg je hoop op lente: dat is als Advent. Advent is de kerkelijke therapie om het verlangen brandende te houden. Om waakzaam te worden. Om niet onverschillig te blijven.

Het is tijd voor een nieuw begin. We zijn geneigd ons te laten leiden door de verschrikkingen die we zien en we betwijfelen of God werkzaam is in de wereld. Maar laten we niet vergeten dat er ook zoveel goeds gebeurt. Mensen die zich inzetten en zich geven om meer dan eigenbelang.

Mensen die een tegengewicht bieden aan een wereld vol uitbuiting, geweld, oorlog, corruptie en egoïsme. We willen ons toch als christenen onder die groep scharen die tegengewicht biedt?

Stukje bij beetje willen we toch werken aan die hoopvolle toekomst en stukje bij beetje willen we anderen inspireren daaraan mee te werken.

Als het in de wereld of in je eigen leven donker is, heb je iemand nodig die durft te dromen, verder durft en kan kijken dan jijzelf. Iemand die ziet wat wij nog niet zien.

De eerste adventskaars brandt, als teken van ons verlangen.

De nacht loopt ten einde, de dag komt naderbij.

Gereformeerde Kerk Loosdrecht – Hillegonda Ploeger